

Utvärdering av utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Dnr:	L 2025/34
Dokumenttyp:	Återkommande planerings- och styrdokument
Beslutsfattare:	Forsknings- och utbildningsnämnden
Beslutsdatum:	2025-03-06
Ansvarig avdelning:	Högskolekansliet
Dokumentansvarig:	Sandro Reljanovic



1. Syfte

Styrdokumentet för utvärdering av utbildning på grundnivå och avancerad nivå har tagits fram i syfte att redogöra för hur utvärdering av utbildning vid Högskolan i Halmstad ska genomföras samt integreras som en del i Högskolans kvalitetsarbete. Styrdokumentet riktar sig till och är avsett att användas av de som kommer involveras i utvärderingar vid Högskolan i Halmstad.

2. Bakgrund

Utvärdering av utbildning på alla nivåer är en viktig process i Högskolans kvalitetsarbete. Externa sakkunniga är en viktig komponent i Högskolans utvärderingssystem. Forsknings- och utbildningsnämnden (FUN) ansvarar för kvalitetssäkring och utvärdering av utbildning på grundnivå och avancerad nivå, utvärdering av utbildning på forskarnivå samt utvärdering av forskning för hela lärosätet.

3. Utgångspunkter för Högskolans utvärderingssystem

I utformningen av Högskolans utvärderingssystem har en viktig utgångspunkt varit att utgå från lagar och förordningar samt att förhålla oss till Standarder och riktlinjer för kvalitetssäkring inom det europeiska området för högre utbildning (ESG) och följa utvecklingen av det nationella utvärderingssystemet som Universitetskanslersämbetet (UKÄ) utvecklat, i syfte att för Högskolan skapa ett ändamålsenligt och effektivt utvärderingssystem.

Av Högskolans Kvalitetspolicy framgår det att Högskolans kvalitetsarbete ska grunda sig på principen om systematisk uppföljning, utvärdering och genom implementering av god praxis. Kvalitetsutvecklingen ska följas upp regelbundet så att brister upptäcks och åtgärdas, vilket i stor utsträckning görs inom ramen för den årliga uppföljningen av utbildningar på grundnivå och avancerad nivå. Högskolans utvärdering av utbildning på grundnivå och avancerad nivå är en viktig komponent för såväl kvalitetssäkringen som kvalitetsutvecklingen. Utvärderingens kvalitetssäkrande syfte är att säkerställa att utbildningen håller hög kvalitet och samtidigt bidra med återkoppling till fortsatt utveckling av utbildningen.

En viktig utgångspunkt för det kvalitetssäkrande inslaget i utvärderingen är att utgå ifrån de styrdokument som Högskolan har kring inrättande, utformning och genomförande samt uppföljning av utbildning. Utvärderingen sker därmed utifrån lärosätets egna definierade förutsättningar och blir även ett mått på hur utbildningarna följer Högskolans styrdokument för kvalitetsarbetet, dvs den blir en validering av hur beslut som fattats av högskolestyrelse, rektor och forsknings- och utbildningsnämnd efterlevs. Att granskningen utgår från såväl lärosätets egna styrdokument möjliggör att utbildningarnas specifika profiler kan lyftas fram.

Utvärderingssystemet säkerställer att utbildningarna:

- har ett innehåll, utformning, genomförande och resultat som lever upp till nationella och internationella nivåer inom utbildningens kunskapsområde.
- granskas utifrån lokala beslut, regler och anvisningar avseende utbildningens förutsättningar som genomförande.
- granskas med avseende på genomförande och resultat.
- granskas med underlag från den årliga uppföljningen.

- granskas av externa sakkunniga.
- erhåller ett utvärderingsresultat som ger verksamheten inspel till kvalitetsutveckling, fortsatt analys och underlag för beslut.

Utvärderingssystemet är en del av Högskolans kvalitetssäkringsarbete och följer Högskolans Kvalitetspolicy. Detta innebär bland annat att en kontinuerlig revidering av kvalitetssystemet genomförs där såväl externa som interna erfarenheter används för att utveckla utvärderingssystemet.

4. Utvärderingens genomförande

Högskolans utvärderingssystem består av flera delar. Den första delen i utvärderingssystemet utgörs av förarbetet inför en utvärdering, som följs av en extern granskning och en avslutande intern beredning som genomförs av FUN.

4.1 Inför utvärdering

Ett år innan utvärdering ska en genomlysning genomföras av utbildningsplan och tillhörande dokument (kursernas ordningsföljd och matris – uppfyllande av examensmål) samt tabell för översyn av programmets progression. Ordningen för denna genomlysning utgår från Högskolans styrdokument Utvärderingscykel för utvärdering av Högskolan i Halmstads utbildningar på grundnivå och avancerad nivå 2025–2031.

Det rekommenderas att akademien organiserar arbetet med självvärderingen så att stora delar av kollegiet är delaktigt och att minst två personer utses som huvudansvariga. Respektive akademi behöver besluta vilka lärare, minst två, som ska utgöra programutvärderingsgrupp. Denna konstellation erbjuds därefter att delta på en workshop med fokus på en metod för att arbeta med matrisen för uppfyllnad av examensmålen samt workshop avseende perspektiven hållbar utveckling, internationalisering, jämställdhet och samverkan knutet till programmets programbeskrivning. Att det är en programutvärderingsgrupp för respektive program är av vikt för att betona vikten av att utvärderingen är en kollegial process och ett gemensamt kollegialt ansvar för utbildningen. Genom att gruppen utgörs av minst två personer minskar det solitära ansvaret och arbetsbördan på programansvarig.

Under slutet av våren genomförs ett förmöte med berörda program som ska utvärderas nästkommande år. Där informeras om utvärderingens genomförande samt vilka de centrala dokumenten såsom en uppdaterad programbeskrivning, standardiserad struktur för lärplattformens kurser inför utvärderingen. Vid detta förmöte lämnas även förslag på mål som ska utvärderas. Programmålen beslutas efter sommaren samtidigt som programkollegiet inkommer med förslag på sakkunniga.

I december äger en kick-off rum som utgör det formella startskottet inför kommande vårtermins utbildningsutvärderingsomgång.

4.2 Extern granskning

Varje utbildning granskas av två externa sakkunniga med vetenskaplig kompetens inom kunskapsområdet för utbildningen¹. Externa sakkunniga utses av Forsknings- och

¹ Om en akademi önskar kan man utvärdera program i kluster, då förs en dialog avseende antalet externa sakkunniga, så att de täcker programmets innehåll.

utbildningsnämndens ordförande efter förslag från utbildningens företrädare². Fokus för den externa granskningen är utbildningens utformning, genomförande och resultat.

I de externa sakkunnigas uppdrag ingår att:

- diskutera bedömningsområdena och bedömningsgrunder
- delta i möten under hela utvärderingsprocessen
- granska de olika bedömningsunderlagen och skriftligt motivera sina bedömningar
- gemensamt förbereda frågor till intervjuer vid platsbesöket
- sammanfatta bedömningar i ett gemensamt yttrande

Den externa delen av utvärderingen har två syften:

- 1) Externa sakkunniga bedömer hur utbildningen säkerställer måluppfyllelsen avseende ett urval mål, dvs. FUN utvärderar inte resultat för alla programmålen³,
- 2) Externa sakkunniga granskar att utbildningen är utformad och genomförs så att den lever upp till nationell och internationell standard.

Underlag som de externa sakkunniga ska ta del av är:

- Självvärdering,
- Programbeskrivning,
- Utbildningsplan,
- Kursplaner,
- Tillgång till lärplattformen där allt material som används i utbildningens kurser tillgängliggörs, men att fokus blir de kurser som programkollegiet bedömer som centrala för att bedöma måluppfyllelse och progression,
- Uppföljningsrapporter inklusive indikatorer samt minnesanteckningar från programråd⁴
- Lärartabell⁵
- Utlåtandena från de externa bedömarna av examensarbeten⁶.

Underlagen utgörs i huvudsak av befintlig och vid utvärderingstillfället gällande dokumentation. Självvärderingen skrivs dock fram särskilt för utvärderingen.

Underlagen skickas till externa sakkunniga innan de genomför ett platsbesök. Vid platsbesöket träffar de sakkunniga personal, studenter och arbetslivsrepresentanter.⁷ Därefter skriver de sakkunniga en kortfattad rapport utifrån en given mall. I rapporten ska sakkunniga:

1. lyfta goda exempel,
2. identifiera brister som måste åtgärdas omgående inför kommande antagning,

² Programkollegiet kan i nomineringen med fördel nominera tidigare examensarbetsgranskare, liksom externa sakkunniga som har erfarenhet att leda och utveckla program eller utvärderingserfarenhet.

³ Målen bestäms i samråd med utvärderad utbildning. FUN:s ordförande och handläggare tar fram ett förslag på mål som diskuterats med representanter för utbildningen. Målen väljs från alla tre kunskapskategorierna.

⁴ Uppföljningsrapporterna avser minst två skriftliga rapporter och en eller två powerpointpresentationer.

⁵ Lärartabellen tas fram specifikt för detta ändamål och baseras på de senaste två årens läroplaner.

⁶ Enligt Högskolans styrdokument för granskning av examensarbete granskas examensarbeten av externt sakkunniga med regelbundenhet och de utlåtanden som erhålls inom ramen för den utgör underlag i utvärderingen.

⁷ Akademien och programutvärderingsgruppen ansvarar för platsbesökets genomförande avseende bemanning, boka lokal, fika etc men FUN står för kostnaden. Eventuell bokning av resor och vid behov hotell/boende hanteras av FUN:s kansli liksom att FUN:s kansli förmedlar deltagarförteckningen för platsbesöket till de externa sakkunniga.

3. identifiera utvecklingsområden som bör åtgärdas,
4. skriva fram rekommendationer.

De externa sakkunnigas rapport utgör ett centralt underlag inför FUN:s beslut.

4.3 Intern beredningsgrupp

För varje utbildning tillsätts en beredningsgrupp av FUN:s ordförande bestående av:

- En lärarrepresentant från FUN (utskottets ordförande)
- En lärarrepresentant från annan akademi med erfarenhet av att leda utbildning (nomineras av berörd akademichef)
- En studentrepresentant⁸
- En handläggare (tillika sekreterare)

Underlag som tillgängliggörs för den interna beredningsgruppen utgörs av:

- Självvärdering
- Programbeskrivning
- Rapportutkast
- Akademin delningssvar
- Slutrapport

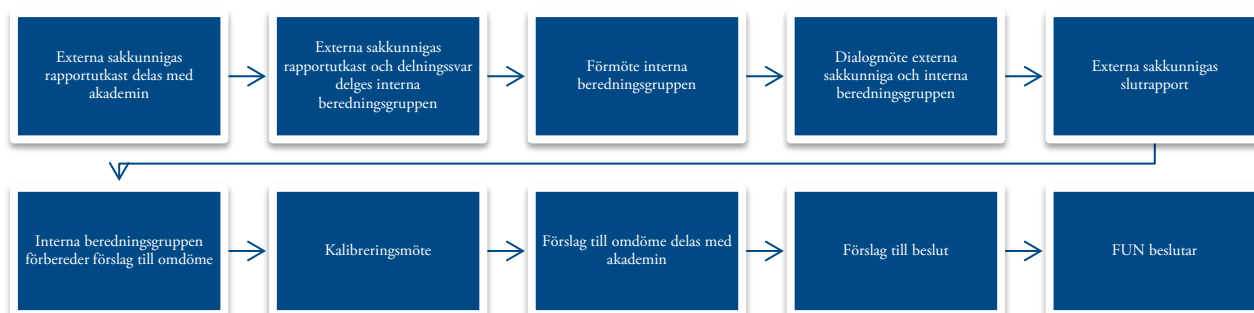
Självvärdering och programbeskrivning tillgängliggörs för att den interna beredningsgruppen ska få en bakgrund om utbildningen. De viktigaste dokumenten för beredningsgruppens arbete är rapportutkastet från externa sakkunniga och akademin delningssvar samt slutrapporten inför beredning av beslut.

4.4 Beredning inför beslut

Innan de externa sakkunniga överlämnar sin slutrapport ska ett rapportutkast delas med berörd programgrupp och akademiledning. Berörda programgrupp har möjlighet att kommentera rapportutkastet, ett delningssvar, utifrån en given mall. Utifrån rapportutkastet och akademin delningssvar träffas de externa sakkunniga och den interna beredningsgruppen för en dialog och stämmer av inspelen samt andra frågor som den interna beredningsgruppen identifierat behöver förtydligas. Efter detta möte färdigställer de externa sakkunniga en slutrapport och avslutar därmed sitt utvärderingsuppdrag.

De interna beredningsgrupperna föreslår FUN ett omdöme utifrån utvärderingsrapporten och dialogen. Förslaget till omdöme behandlas på ett kalibreringsmöte. Vid kalibreringsmöten går respektive ordförande i beredningsgrupperna igenom huvuddragen i slutrapporten och vilket förslag till beslut som föreslås, vilket möjliggör en jämkning och en likvärdig beredning inför förslag till beslut. Förslaget till omdöme delas med akademien innan det beslutas vid ett FUN-sammanträde.

⁸ Studentrepresentant utses av Studentkåren. Studenten ska inte vara från utvärderat program men företrädesvis inom liknande/samma kunskapsområde. Är utvärderat program på avancerad nivå är, om möjligt, även studentrepresentanten företrädesvis studerande på avancerad nivå.



Figur 1 Illustrationen visar beslutsflöde för beredning inför beslut.

4.5 Beslut

De interna beredningsgrupperna föreslår FUN att besluta att utbildningen erhåller något av omdömena:

- **Hög kvalitet.**

För att erhålla omdömet ska det i granskningen inte identifierats någon brist och endast enstaka utvecklingsområden.

- **Hög kvalitet med förbehåll.**

Ett program erhåller omdömet om det i granskningen har identifierats att utbildningen har någon brist, undantagen måluppfyllelse, och något utvecklingsområde.

- **Ifrågasatt kvalitet.**

Utbildningen har flera brister eller brist av systematisk karaktär och/eller flera utvecklingsområden. Brister som är av det slag att sakkunniga inte bedömer att måluppfyllelse kan säkerställas, leder i regel till detta omdöme.

Beslutet fattas av FUN i normalfallet vid vårterminen sista sammanträde. Efter beslutet publiceras såväl beslut som externa sakkunnigas slutrapporten på kvalitetssidorna under hh.se.

5. Uppföljning av åtgärder

Efter att FUN beslutat om omdömen tar respektive akademi och program vid relaterat till identifierade utvecklingsområden. För att stödja programmens utvecklingsarbete baserat på medskicken i utvärderingen anordnas ett möte med Serviceområdet Stöd till undervisning och lärande för en dialog avseende både behov och möjligheter. Genom dialogen kan såväl specifika stödsatser identifieras liksom insatser som är av systematisk eller generell karaktär identifieras. Utifrån omdömena följs respektive program upp enligt nedan.

5.1 Hög kvalitet

Utbildningar som erhållit omdömet Hög kvalitet följs inte upp av nämnden. Eventuella utvecklingsområden som identifierats i utvärderingen åtgärdas inom ramen för Högskolans årliga system för uppföljning av utbildning på grundnivå och avancerad nivå.

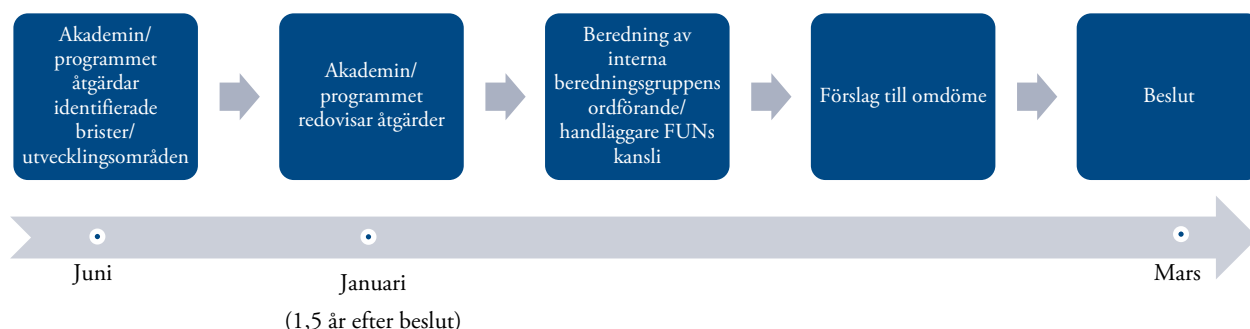
5.2 Hög kvalitet med förbehåll

Utbildningar som erhållit omdömet Hög kvalitet med förbehåll följer nämnden upp för att säkerställa att eventuella brister och utvecklingsområden har omhändertagits

När ett program har erhållit omdömet Hög kvalitet med förbehåll ska akademien åtgärda de brister eller utvecklingsområden som identifierats i utvärderingen inom ramen för Högskolans årliga system för uppföljning av utbildning. Detta medför att program som utvärderats ges dispens från befintliga styrdokument för uppföljning av program avseende begränsningen i antalet åtgärder. Programmet kommer även att skriva en programuppföljningsrapport årligen så länge omdömet hög kvalitet med förbehåll kvarstår.

5.2.1 Redovisning av genomförda åtgärder

Akademien ska senast ett och ett halvt år efter FUN:s beslut om omdöme, senast 31 januari, inkomma med en redovisning av genomförda åtgärder⁹ samt bifoga samtliga uppföljningsrapporter som genomförts sedan nämndens beslut. Utgångspunkt är de brister och/eller utvecklingsområden som identifierades vid utvärderingen. Beredning inför nämndens beslut görs av interna beredningsgruppens ordförande samt handläggare på FUN:s kansli. Bedömer nämnden att åtgärderna är adekvata erhåller programmet omdömet Hög kvalitet. Om programmets åtgärder bedöms missriktade eller att åtgärder inte har genomförts och inte fångats upp i uppföljningsrapporterna kan FUN besluta att tidigarelägga programmet i utvärderingscykel, i syfte att säkerställa programmets kvalitet.



Figur 2 Illustrationen visar beslutsflödet för uppföljning vid omdömet hög kvalitet med förbehåll.

5.3 Ifrågasatt kvalitet

Om ett program erhållit omdömet Ifrågasatt kvalitet ska berörd akademi (vanligtvis programkollegiet) genomföra en analys relaterat till det erhållna omdömet inom tre månader (perioden 15 juni-15 augusti räknas inte in i dessa tre månader).

5.3.1 Analys

Akademien bestämmer själva över arbetsfördelningen för att utföra analysen men det är akademien/akademichefen som är avsändare. Det innebär att akademien ska stå bakom den analys som genomförts. Analysen ska vara skriftlig¹⁰ och ska innehålla ett förslag om utbildningen ska utvecklas, pausas eller avvecklas.

⁹ Utifrån mall för redovisning av genomförda åtgärder.

¹⁰ Utifrån mall för analys och åtgärdsförslag

Utgångspunkten för den analys en akademi ska lämna ifrån sig är:

- underlag som programmet/akademin använt i utvärderingen
- underlag som utgjort beslutsunderlag för FUN, dvs. de externa sakkunnigas rapport.

Det som särskilt efterfrågas är att akademien analyserar utfallet och beskriver orsaken samt redogör för vilka åtgärder som planeras att genomföras och tidsplan för dessa.

Det underlag som akademien lämnar in ska ge FUN underlag för beslut enligt nedan.

FUN beslutar att

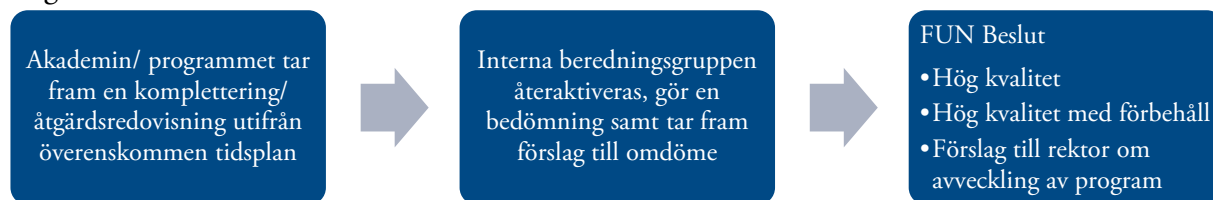
- a) ställa sig bakom akademins analys och åtgärdsförslag
- b) ytterligare utveckling av analysen är nödvändig, akademien ges två månader att utveckla analysen
- c) analysen är otillräcklig och/eller utbildningen föreslås avvecklas. Rektor beslutar om avveckling på förslag från FUN
- d) FUN föreslår rektor att utbildningen pausas och inte ingår i kommande års utbildningsutbud för att ge akademien mer tid för utveckling och genomförande av åtgärder

Om FUN beslutar enligt punkt a ska utbildningen utvecklas under ett år räknat från FUN:s beslut om att ställa sig bakom akademins analys. När ett år passerat ska en åtgärdsredovisning lämnas in för en ny bedömning.

Orsaker till att FUN beslutar enligt punkt b kan exempelvis vara att analysen brister i härledningen, inte är tillräckligt underbyggd med fakta, att analysen och åtgärder inte ter sig trovärdiga och präglas av en avsaknad av självkritik.

Orsaker till att FUN beslutar enligt punkt c kan exempelvis vara om akademien föreslår att utbildningen ska avvecklas alternativt att analysen underkänts enligt punkt b och trots ytterligare utveckling fortsatt inte kan accepteras. Beslutar FUN enligt punkt c genomförs avveckling i enlighet med den rutin som finns angiven i Högskolans styrdokument för inrättande och avveckling av utbildning på grundnivå och avancerad nivå.

Orsaker till att FUN beslutar enligt punkt d kan vara att brister och utvecklingsområden är så pass omfattande att akademien behöver mer tid för att åtgärda dessa. Det kan också finnas skäl kopplade till arbetsmiljö som gör att akademien behöver längre tid för utveckling av utbildningen. Om en utbildning pausas bestäms en tidsplan för fortsatt utveckling i samråd med handläggare på Högskolekansliet.



Figur 3 Illustrationen visar beslutsflödet för uppföljning av utbildning som pausats.

5.3.2 Åtgärdsredovisning

Efter ett år av utvecklingsarbete, utifrån besluts månaden för utvärderingsomdömet, inkommer akademien med en åtgärdsredovisning, utifrån de brister och utvecklingsområden som framkommit,

till FUN. Åtgärdsredovisningen ska utgå från en given mall¹¹. Underlaget ska visa på faktiska insatser som genomförts under året för att åtgärda brister samt redogöra för hur arbetet med utvecklingsområden har bedrivits och/eller hur tidsplan för genomförande ser ut framåt.

Bedömning av åtgärdsredovisningen ska beredas av en intern beredningsgrupp som i normalfallet ska bestå av samma ledamöter som utvärderade programmet, studentledamoten undantagen. Interna beredningsgrupp tillsätts av FUN:s ordförande.

Interna beredningsgrupp ska således bestå av:

- En lärarrepresentant från FUN (ordförande)¹²
- En lärarrepresentant från annan akademi med erfarenhet av att leda utbildning (utses av berörd akademichef i samråd med FUN:s ordförande)
- En student som utses av Studentkåren¹³
- En handläggare (tillika sekreterare)

Interna beredningsgruppen ska bedöma om externa sakkunniga behöver engageras, det ska företrädesvis vara samma sakkunniga som deltog när utbildningen utvärderades om inte särskilda skäl talar emot det.

Interna beredningsgrupp skriver fram ett förslag till omdöme till FUN. Utifrån underlaget beslutar FUN att:

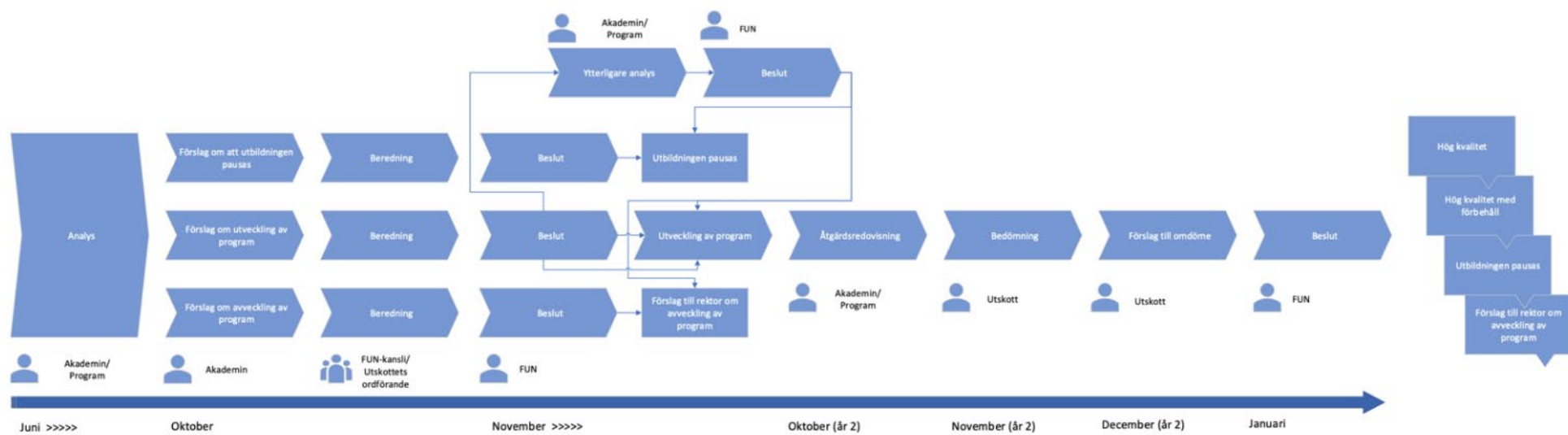
- a) utbildningen håller hög kvalitet alternativt hög kvalitet med förbehåll
- b) föreslå rektor att utbildningen pausas och inte ingår i kommande års utbud. Underlagen indikerar att brister inte är fullt ut åtgärdade.
- c) föreslå rektor att utbildningen avvecklas. Åtgärder har inte genomförts och utbildningens kvalitet är fortsatt ifrågasatt. FUN föreslår akademien att inleda avveckling.

Under processens gång kan en akademi alltid föreslå att en utbildning ska avvecklas.

¹¹ Utifrån mall för åtgärdsredovisning

¹² Även om personen inte längre är ledamot i FUN kan den tillfrågas till uppdraget.

¹³ Studenten ska inte vara från utvärderat program men företrädesvis inom liknande/samma kunskapsområde. Är utvärderat program på avancerad nivå ska även studentrepresentanten företrädesvis studera på avancerad nivå.



Figur 4 Illustrationen visar beslutsflödet för uppföljning vid omdömet ifrågasatt kvalitet.